

ONDINE

PETER
LIEBERSON

SONGS OF LOVE AND SORROW
THE SIX REALMS

GERALD FINLEY, BASS-BARITONE

ANSSI KARTTUNEN, CELLO

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA

HANNU LINTU

PETER LIEBERSON

PETER LIEBERSON (1946–2011)

The Six Realms (2000) 22:45
for amplified violoncello and orchestra

1	The Sorrow of The World	3:40
2	The Hell Realm	4:00
3	The Hungry Ghost Realm	4:52
4	The Animal Realm	2:54
5	The Human Realm	2:37
6	The God Realm and The Jealous God Realm	4:42

ANSSI KARTTUNEN, cello

Songs of Love and Sorrow (2010) 25:59
for baritone and orchestra

7	Sonnet XLVI (<i>"Des las estrellas que admiré..."</i>)	6:03
8	Sonnet XII (<i>"Plena mujer, manzana carnal, luna caliente..."</i>)	4:27
9	Sonnet LII (<i>"Cantas y a sol y a cielo con tu canto..."</i>)	4:46
10	Sonnet LXIX (<i>"Tal vez no ser es ser sin que tú seas..."</i>)	4:11
11	Sonnet LXXXII (<i>"Amor mío, al cerrar esta puerta nocturna..."</i>)	6:32

GERALD FINLEY, bass-baritone

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
HANNU LINTU, conductor

Composer's programme notes

The Six Realms

Yo-Yo Ma's Silk Road Project involved working with musicians of many different nationalities that were located on the ancient Silk Road between east and west. In my case Yo-Yo asked me to contribute a piece that reflected my long-standing practice of Tibetan Buddhism. My first thought was to compose a piece that reflected principles of Tibetan Buddhism rather than build a piece based on Tibetan folk music or something of that nature.

The six realms described in Buddhism are a highly detailed portrait of our human consciousness. These are the God realm, the jealous God realm, the human realm, the animal realm, the hungry ghost realm and the hell realm. In some explanations these are actual places, inhabited by beings not seen by the human eye. These two viewpoints need not be seen as one more literal and the other more fanciful, because when a realm is fully manifest within our consciousness, whether it exists as an actual place or not is somewhat irrelevant. Each of the realms is associated with a particular emotion: anger with the hell realm, immense neediness with the hungry ghost realm, jealousy with the jealous God realm, and ignorance with the God realm, but a different kind of ignorance than found in the animal realm, a blissful kind of ignorance and snug self-satisfaction.

In my concerto the portrait of the six realms is initiated and guided by the solo cello. I wanted to give the cello a variety of music, while always emphasizing the lyric quality and melodic line. The piece opens with an introduction called *The Sorrow of the World*, a lament for the condition we find ourselves in again and again. A high G-sharp in the piccolo and a low E in the contrabasses are the first notes that are sounded. Other instruments that are playing the same notes are added until the entrance of the cello, as if to suggest that everything in the world gives birth within that space and returns to it. The cello enters with an expressive motive. A-flat to G-flat to G-natural, which revolves

around itself and gradually expands, climbing in register until the full orchestra plays the motive, further expanded into a long melodic line.

As the conclusion of this section, the cello has a solo, which initiates the portrayal of *the Hell Realm*. It is reflective at first but soon there is a build-up of angry energy. This provokes a reaction from the orchestra, that is attire 'hot' and then abruptly 'cold' of frozen, typical of our responses when we are angry. After a final orchestral tutti, the energy of the hell realm slowly dissolves, and the movement ends with the cello playing the opening sorrowful motive, now transformed into a 'folksy' tune, as if to say: this was all a dream. I should add that this cello motive, transformed, precedes each of the next movements as a kind of a passport to the next realm.

The Hungry Ghost Realm is predominantly for cello and strings and begins without a pause. The hungry ghost who is unfulfilled, never having enough, always needing more. There is a feeling too of sadness. At the end of this movement the motive appears, again somewhat light and folksy, first the solo horn, then the cello. *The Animal Realm* opens with a tuba solo. This movement is a scherzo, with a plodding quality, but also with a sense of innocence and exuberance. The music fades away and the solo cello leads us into the human realm. *The human realm* can be characterized not only by its passion but also a sense of loneliness — a sense of separation from others and which intensifies our longing to communicate and unite with others. I composed this movement principally for solo cello with very little accompaniment.

The God Realm and the Jealous God Realm are combined in the final movement. I have portrayed these realms not in a linear fashion but simultaneously. The jealous Gods who are highly involved with envy try constantly to 'enter' the realm of the Gods, who are involved in their self-absorption. The movement opens with a sustained chord — like the Gods, it stubbornly holds its own no matter what else is going on. Underneath, the cello enters in brusque and feisty manner, and begins a long passionate solo. This movement is very directed, like envy itself — the jealous God is very 'windy' realm, always blowing in one direction, intent on proclaiming its point of view. Gradually the cello ignites an

outburst from the orchestra which responds in a wild and furious way. The movement ends with a recapitulation of the very opening lament – we've come a full circle. The piece ends quietly, a return perhaps to a more human realm – there is an openness, reflective of having 'seen the nature of these realms,' having gone the whole experience.

Songs of Love and Sorrow

Following the premiere of the *Neruda Songs* in late 2005, James Levine and the BSO commissioned another work from me to be composed for my wife, Lorraine Hunt Lieberson. Lorraine died in July 2006 from breast cancer, and shortly thereafter I too was diagnosed with a severe cancer. I had no heart for composing at that time and wondered whether I would be able to compose any more at all, considering my condition. In the spring of 2007, following a pretty grueling regime of treatment, I had two months to contemplate the BSO commission before I had to go back again for more treatment. I initially thought I might write a cycle of farewell songs as a memorial to Lorraine and began by re-reading Neruda's *Love Sonnets*. My idea was to compose a second cycle that could serve as a companion piece to the *Neruda Songs*, this time to be sung by a baritone.

As a curious aside, a few months later in the fall of 2007, on the very day that I was to receive 5 million of my own stem cells as a treatment for lymphoma, I heard the news that I was awarded the Grawemeyer Award for the *Neruda Songs*. That day also happened to be my 61st birthday.

Receiving the award was an encouraging sign but I still had no real desire to compose and instead busied myself with revising a suite of my opera, *Ashoka's Dream*, and orchestrating my cantata, *The World in Flower*, a work that I had already completed before Lorraine died, one that was originally intended for her and Gerry Finley to perform. I did manage, though, to sketch out the beginning of a new song that later became the musical introduction to the present incarnation of the BSO song cycle, as well as the opening setting of the poem in the fourth song.

As Pablo Neruda writes and as I personally discovered to be the truth about love: “just as it never had a birth, it has no death; it is like a long river, only changing lands, and changing lips.” Love came to me again, unexpectedly, as I was recovering, and I married again. My wife, Rinchen, has been the cause for the resurgence of love and inspiration in my life. My other great joy was having more time than I expected to see my three daughters — Katherine, Kristina, and Elisabeth — grow into their womanhood.

I suppose that my life story of the past three years is not dissimilar to many others. The basic truths of love and sorrow are, I think, experiences that all of us understand very well. To have one without the other is not likely, but certainly it is our capacity to love that makes this human life so poignant.

For these reasons I chose the title, *Songs of Love and Sorrow*. My choice of the poems changed as I realized that this new song cycle, inspired by the poetry of Neruda, was about the fullness of all life experiences. Neruda penetrates the domains of love, sorrow, joy, and impermanence, and does so with such acuity, passion, and beauty.

Songs of Love and Sorrow is the fifth work I have had the opportunity to compose for the BSO since 1981. I feel that I have grown up as a composer with this orchestra and I think that my major works, if there are any, have been written for the BSO and with the sound of this orchestra in mind. I could not be more grateful for the opportunity to work once again with the great Boston Symphony Orchestra and two great artists, James Levine and Gerald Finley.

Peter Lieberson

Learning about the Six Realms with Peter

It is perfectly possible to enjoy Peter Lieberson's Six Realms as an abstract piece of music. The six movements go through six musical atmospheres that do not need any explanation. One thing that is particular to the piece is that while the cello is the central

character, this is not the cellist telling his story; this is the cellist experiencing the Six Realms.

Anything that deals with philosophy, the otherworldly or the spiritual is necessarily universal. Every person has a personal way of dealing with the mysteries of life and afterlife, we may not think of them consciously every day, but the questions are there. Peter Lieberon certainly had a very deep knowledge of the Buddhist teachings and when I prepared for the performance, I felt the need to study them myself in order to communicate the emotional stages I had to interiorise. Emotions are translatable to any language or culture, but in order to be convincing about their sincerity one needs understanding.

My road with the Six Realms is already long even if it took almost 15 years before I got the possibility of sharing it with an audience. We are so lucky to have Hannu Lintu and the Finnish RSO as *companions-de-route* on this recording. During the last years of Peter's life, we were in constant correspondence trying to figure a way to find a performance for the piece. It had fallen in that all too common category of pieces that was having trouble convincing programmers after a few initial performances by Yo-Yo Ma, for whom it was written. I have never had any doubt that it will one day be known and loved everywhere; I just would have so loved Peter to be able to see that happen during his lifetime.

Peter and I had a short but intense friendship. When I got to know him, he was already marked by his illness yet I have rarely met a person so full of positive energy as he always was. He was always enthusiastic about music, he spoke about his love of Brahms and Schumann and kept making plans for pieces he was going to write. I envy his thirst for life. The Six Realms reminds me of the possibility of meeting again and it moves me beyond words.

Anssi Karttunen
Paris, June 23rd, 2020

Encounter with Peter Lieberson

Working with Peter Lieberson during the premiere of the *Songs of Love and Sorrow* with the Boston Symphony in 2010 was a truly enlightening experience. He seemed to glow, and his wife Rinchen was at his side supporting him during this enriching musical experience, although he was enduring a new treatment programme for his lymphoma.

I had met Peter in 2002 at Santa Fe when performing Kaija Saariaho's opera *L'amour de loin*. I was delighted to be asked to participate in his new choral work *The World in Flower* written for the New York Philharmonic but its delay meant that I could no longer take part. The next music I heard of his were the Neruda Songs, written for his partner Lorraine Hunt, whose mezzo soprano voice suited them perfectly. The directness of that music was very powerful.

To sing a living composer's music is a gift to any performer. Exchanges and ideas are readily received and discussed. So it was with these baritone songs, as we worked to ensure the language and range was suited to my voice. He was very forthcoming; he wanted these Neruda songs to be as personal to me as they were to him. I am glad that he found the baritone voice to be "his" voice. A few other pieces also use this voice: *The coming of light* and *Forgiveness*. Peter's spirit lives on through these works, and takes flight, revealing his sincerity and wonder of the beauty of life.

Gerald Finley

GERALD FINLEY

Säveltäjän kirjoittamat ohjelmatekstit

Songs of Love and Sorrow (Rakkauden ja surun lauluja)

Kun *Neruda Songs* -teokseni oli kantaesitetty loppuvuodesta 2005, James Levine ja Bostonin sinfoniaorkesteri (BSO) tilasivat minulta uuden teoksen vaimoni Lorraine Hunt Lieberonin esitettäväksi. Lorraine kuoli rintasyöpään heinäkuussa 2006, ja pian sen jälkeen minulla todettiin niin ikään vaikea syöpä. Tuolloin minulla ei ollut halua säveltää, ja epäilin tilani vuoksi, pystyisinkö enää koskaan säveltämäänikään. Rankan hoitojakson jälkeen keväällä 2007 minulla oli kaksi kuukautta aikaa miettiä BSO:n tilausta ennen seuraavaa hoitojaksoa. Aluksi ajattelin kirjoittaa sarjan jäähyväislauluja Lorrainein muistoksi, ja aloin lukea uudelleen Nerudan rakkaussonetteja. Tarkoitukseni oli luoda laulusarja, joka toimisi parina *Neruda Songs* -teokselle, mutta nyt baritonisolistille.

Mielenkiintoista kyllä, joitakin kuukausia myöhemmin saman vuoden syksynä, samana päivänä jona minulle oltiin antamassa viisi miljoonaa minulta itseltäni kerättyä kantasolua lymfoomahoitona, sain tietää saaneeni Grawemeyer-palkinnon *Neruda Songs* -teokseni ansiosta. Päivä sattui olemaan myös 61. syntymäpäiväni.

Palkinto oli rohkaiseva merkki, mutta minulla ei edelleenkään ollut juurikaan halua alkaa säveltää uutta musiikkia, vaan uppouduin uudistamaan orkesterisarjaa oopperastani *Ashoka's Dream* ja orkestroimaan kantaattiani *The World in Flower* (Maailma kukkii), jonka olin säveltänyt valmiiksi ennen Lorrainein kuolemaa ja joka oli tarkoitettu hänen ja Gerry Finleyn esitettäväksi. Sain kuitenkin tämän ohessa luonnosteltua uuden laulun, joka myöhemmin päättyi BSO-laulusarjan nykyisen muodon johdannoksi ja neljännen laulun avaukseksi.

Olen ymmärtänyt omakohtaisesti todeksi sen, mitä Pablo Neruda kirjoitti rakkaudesta: "aivan kuin se ei koskaan syntynyt, se ei koskaan kuole; se on kuin pitkä joki, joka kulkee maasta toiseen ja huulilta toisille". Rakkaus löysi minut uudelleen, odottamatta, toipilasaikanani, ja ennen pitkää menin uusiin naimisiin. Vaimoni Rinchen on tuonut

rakkauden ja inspiraation elämäni takaisin. Toinen ilon lähde oli se, että minulla oli odotettua enemmän aikaa seurata, kuinka kolme tytärtäni – Katherine, Kristina ja Elisabeth – kasvoivat naisiksi.

Elämäntarinani viimeisten kolmen vuoden ajalta ei liene kovin erilainen kuin monen muun. Arvelen, että me kaikki ymmärrämme rakkauden ja surun perusluonteen erittäin hyvin. Rakkaus ilman surua on epätodennäköistä, ja juuri kyky rakastaa tekee ihmiselämästä niin surumielistä.

Kaiken tämän takia annoin teokselle nimeksi *Songs of Love and Sorrow* (Rakkauden ja surun lauluja). Runovalintani muuttui, kun tajusin tämän Nerudan runojen inspiroiman uuden laulusarjan käsittelevän kaikkia elämäkokemuksia. Neruda luotaa rakkauden, surun, ilon ja katoavaisuuden syvyyksiä poikkeuksellisen terävänäköisesti, intohimoisesti ja kauniisti.

Songs of Love and Sorrow on viides Bostonin sinfoniaorkesterille säveltämäni teos vuonna 1981 alkaneen yhteistyön aikana. Tunnen kasvaneeni säveltäjänä orkesterin kumppanina, ja koen säveltäneeni keskeiset teokseni nimenomaan tälle orkesterille ja sen sointia ajatellen. Olen pohjattoman kiitollinen mahdollisuudesta tehdä jälleen yhteistyötä hienon orkesterin ja kahden suuren taiteilijan kanssa, BSO:n, James Levinen ja Gerald Finleyn.

The Six Realms (Kuusi maailmaa)

Yo-Yo Man *Silkkitie*-projektissa periaatteena oli tuoda yhteen muusikoita useista maista, jotka sijaitsevat muinaisen idän ja lännen välisen Silkkitien reitillä. Minulta Yo-Yo pyysi teosta, joka heijastaisi pitkään harjoittamaani tiibetiläistä buddhalaisuutta. Heti ensimmäinen ajatukseni oli säveltää teos, joka heijastaisi tiibetiläisen buddhalaisuuden periaatteita eikä niinkään perustuisi tiibetiläiseen kansanmusiikkiin tai jotain sellaista.

Buddhalaisuudessa kuvataan "kuusi maailmaa", jotka ovat tarkka kuva ihmisen tietoisuudesta. Nämä valtakunnat, tai olemassaolon tasot, ovat jumalten maailma,

kateellisten jumalten maailma, ihmisten maailma, eläinten maailma, nälkäisten henkien maailma ja helvettimaailma. Eräissä tulkinnoissa näitä pidetään olomuotojen sijaan paikkoina, joissa asuu olentoja, joita ihmissilmä ei kykene näkemään. Näistä kahdesta tulkinnasta ei tarvitse toista pitää kirjaimellisempana ja toista mielikuvituksellisempana, sillä kun jokin näistä valtakunnista todentuu tajunnassamme, ei ole merkitystä hahmottuuko se paikkana vai ei. Jokaiseen olemassaolon tasoon liittyy tietty tunne: helvetissä viha, nälkäisten henkien maailmassa suunnaton tarve, kateellisten jumalten maailmassa kateus ja jumalan maailmassa tietämättömyys, mutta toisenlainen tietämättömyys kuin eläimen maailmassa – autuas tietämättömyys ja mukava itsetyytyväisyys.

Konsertossani kuuden valtakunnan kuvauksia johtaa ja johdattelee sellosolisti. Halusin kirjoittaa sellolle vaihtelevaa musiikkia poikkeamatta kuitenkaan lyyrisyyden ja melodisuuden alueelta. Teos alkaa johdannolla *The Sorrow of the World* (Maailmansuru), valituslaulu ihmisen tilasta, johon joudumme yhä uudestaan. Ensimmäiset soitetut äänet ovat korkea gis pikkololla ja matala e kontrabassolla. Muut soittimet liittyvät mukaan samoilla sävelillä aina soolosellon sisääntuloon asti, aivan kuin koko maailma syntyisi tuossa tilassa. Sello tulee mukaan ilmaisuvoimaisella motiivilla, as-ges-g, joka kiertää itsensä ympäri ja nousee nousemistaan, kunnes koko orkesteri toistaa sen ja kehittää siitä pitkän melodisen kaaren.

Jakson lopun sellosolo johtaa seuraavaan osaan, *The Hell Realm* (Helvettimaailma). Tämä on aluksi mietiskelevä mutta kerää pian vihaista energiaa. Orkesteri reagoi ensin kuumasti ja sitten jäätävän kylmästi, kuten meillä ihmisillä on tapana suuttuessamme. Orkesterin tutti-jakson jälkeen helvetti haihtuu hitaasti, ja osa päättyy sellon soittaessa osan avaavaa surumielistä motiivia, joka nyt näyttäytyy kansanomaisena sävelmänä, kuin kertoen kaiken olleen vain unta. Tämä sellon motiivi esiintyy muunneltuna jokaisen seuraavan osan alussa, kuin kulkulupana seuraavaan maailmaan.

The Hungry Ghost Realm (Nälkäisten henkien maailma) on pääasiassa sellolle ja jousille ja jatkuu edellisestä osasta ilman taukoa. Nälkäinen henki ei ole koskaan tyytyväinen vaan haluaa aina lisää. Tunnelmaa sävyttää myös surullisuus. Kantava motiivi esiintyy

jälleen osan lopussa, jälleen keveänä ja kansanomaisena – ensin soolokäyrätorvella, sitten sellolla. *The Animal Realm* (Eläinten maailma) on scherzo, jonka avaa tahmeasti tarpova tuubasoolo, mutta musiikissa on myös viattomuutta ja haltioituneisuutta. Soolosello jää yksin johdattamaan kuulijan ihmisen maailmaan. *The Human Realm* (Ihmisten maailma) -osassa päällimmäisenä on intohimo, mutta myös yksinäisyys, erossa olemisen tunne, joka korostaa kaipuutamme muiden kanssa kommunikoimiseen ja yhdessä olemiseen. Osa on kirjoitettu lähes pelkästään soolosellolle; säestystä on hyvin vähän.

The God Realm (Jumalten maailma) ja *The Jealous God Realm* (Kateellisten jumalten maailma) yhdistyvät viimeisessä osassa. Kuvaan näitä valtakuntia samanaikaisesti, en peräkkäin. Kateelliset jumalat ovat äärimmäisen kateellisia olentoja, jotka pyrkivät jatkuvasti jumalien maailmaan; jumalat taas ovat keskittyneitä vain omaan itseensä. Osa alkaa pitkällä soinnulla, joka pysyy itsepäisesti paikallaan jumalien tavoin ympäristön tapahtumista riippumatta. Sen alla sello tulee sisään tylästi ja ärhäkkäästi ja aloittaa pitkän, intohimoisen soolon. Osa on hyvin määrätietoinen, kuten kateus tunteena – kateellisten jumalten maailma on hyvin tuulinen, ja tuuli puhalttaa aina samaan suuntaan, pakkomielteisesti jankuttaen. Lopulta sello puhkeaa liekehtivään ilmaisuun, johon orkesteri vastaa villin raivokkaasti. Osan lopussa teoksen alun valittava teema palaa – ympyrä on sulkeutunut. Teos päättyy hiljaa, kenties palaten ihmisen maailmaan. Tunnelmassa on jotain avointa ja pohtivaa nyt, kun olemme nähneet kaikki maailmat ja kokeneet kaiken.

Peter Lieberson

(Käännös: Jaakko Mäntyjärvi)

Matkalla Kuudessa Maailmassa Peterin kanssa

On täysin mahdollista nauttia Peter Liebersonin *Kuudesta Maailmasta* abstraktina musiikkiteoksena. Kuusi osaa kuvaavat kuutta erilaista musiikillista tunnetilaa jotka eivät

selitystä kaipaa. Tässä teoksessa sellisti ei ole sankarin eikä kertojan roolissa; sellisti on kokija ja käy itse läpi ne Kuusi Maailmaa.

Kaikki se, mikä koskettelee filosofiaa, sielullista, tai vieraita maailmoja on luonnostaan universaalia. Jokaisella meistä on oma tapamme käsitellä elämän mysteerejä ja tuonpuolista elämää. emme välttämättä mieti niitä tietoisesti joka päivä, mutta kysymykset ovat aina läsnä. Peter Lieberon tunsin läpikotaisin buddhalaiset opetukset ja kun valmistin tätä esitystä, tunsin että minunkin oli tutkittava niitä voidakseni kommunikoida ne tunnetilat, jotka yritin sisäistää. Tunteet kääntyvät kaikille kielille ja kaikkiin kulttuureihin, mutta niiden vilpittömyydellä vakuuttamiseen tarvitaan ymmärrystä.

Olen matkannut *Kuuden Maailman* kanssa jo pitkään, vaikka kesti lopulta melkein 15 vuotta ennen kuin pääsin jakamaan sen yleisön kanssa. Oli suuri onni saada Hannu Lintu ja RSO matkakumppaneiksi tälle levyille. Sen jälkeen kun Yo-Yo Ma, jolle teos oli sävelletty, oli soittanut ensiesitykset, *Kuusi Maailmaa* joutui siihen aivan liian yleiseen kategoriaan teoksia, jotka syystä tai toisesta eivät onnistu vakuuttamaan ohjelmakomiteoita. Peterin viimeisten elinvuosien aikana olin jatkuvassa kirjeenvaihdossa hänen kanssaan ja yritimme löytää tapoja rikkoa tämä kirous. Minulla ei ole koskaan ollut epäilystäkään, etteikö teos jonain päivänä tule olemaan tunnettu ja rakastettu kaikkialla; olisin kuitenkin toivonut, että se olisi tapahtunut Peterin elinaikana.

Ystävytyeni Peterin kanssa oli lyhyt, mutta intensiivinen. Kun tutustuin häneen, oli hän jo sairautensa merkitsemä. Siitä huolimatta olen hyvin harvoin tavannut henkilöä yhtä täynnä positiivista energiaa. Hän oli aina yhtä innoissaan musiikista, kertoi minulle mm. rakkaudestaan Brahmsiin ja Schumanniin sekä suunnitteli jatkuvasti uusia teoksia. Kadehdin hänen elämänjanoansa. *The Six Realms* muistuttaa minua mahdollisuudesta tavata uudestaan ja jättää minut joka kerta sanattomaksi.

Anssi Karttunen

Pariisi, 23.6.2020

Peter Lieberesonin tapaaminen

Työskentely Peter Lieberesonin kanssa hänen teoksensa *Songs of Love and Sorrow* kantaesityksen yhteydessä Bostonin sinfoniaorkesterin kanssa vuonna 2010 oli todella valaiseva kokemus. Hän tuntui hehkuvan innosta, ja hänen vaimonsa Rinchen oli hänen tukenaan koko rikkaan musiikillisen kokemuksen ajan hänen juuri aloitettuaan lymfoomansa uuden hoitojakson.

Tapasin Peterin ensimmäistä kertaa Santa Fessä kun olin esittämässä Kaija Saariahon oopperaa *L'amour de loin*. Otin mielelläni vastaan kutsun osallistua hänen uuden kuoroteoksensa esitykseen; *The World in Flower* oli sävelletty New Yorkin filharmonikoille. Esitys kuitenkin viivästy, enkä voinutkaan ottaa siihen osaa. Seuraavaksi kuulin häneltä *Neruda Songs* -sarjan, joka oli sävelletty hänen silloiselle elämäkumppanilleen Lorraine Huntille. Tämän mezzosopraanoääni sopi teokseen erinomaisesti, ja musiikki oli voimakkaan puhuttelevaa.

Esiintyjälle on aina lahja saada esittää elävän säveltäjän musiikkia. Se mahdollistaa keskustelun ja ajatusten vaihdon. Näin oli tämän baritonilaulusarjankin kohdalla, sillä varmistimme yhdessä, että teksti ja ääniala soveltuivat minun äänelleni. Peter oli hyvin avoin: hän halusi, että nämä Neruda-laulut olisivat yhtä henkilökohtaisia minulle kuin ne olivat hänellekin. Olen iloinen, että hän löysi baritoniäänensä "omaksi" äänekseen. Tätä ääntä hän käytti myös teoksissa *The coming of light* ja *Forgiveness*. Peterin henki elää ja nousee hitaasti näissä teoksissa, ilmaisten hänen vilpittömyyttään ja elämän kauneuden ihmetystä.

Gerald Finley
(Translation: Jaakko Mäntyjärvi)

ANSSI KARTTUNEN

Songs of Love and Sorrow (2010)

Texts from *Cien sonetos de amor* by
Pablo Neruda (1904–1973)

7 Sonnet XLVI

De las estrellas que admiré, mojas
Por ríos y rocíos diferentes,
Yo no escogí sino la que yo amaba
Y desde entonces duermo con la noche.

De la ola, una ola y otra ola,
Verde mar, verde frío, rama verde,
Yo no escogí sino una sola ola:
La ola indivisible de tu cuerpo.

Todas las gotas, todas las raíces,
Todos los hilos de la luz vinieron,
Me vinieron a ver tarde o temprano.

Yo quise para mí tu cabellera.
Y de todos los dones de mi patria
Sólo escogí tu corazón salvaje.

From the stars I admired, moistened
by different rivers and fine rains,
I chose none but the one I loved
and since then I sleep with the night.

From the waves, one wave and another wave,
green sea, green chill, bough of green,
I chose but one sole wave:
the indivisible wave of your body.

All the drops of moisture, all the roots,
all the beams of light came,
they came my way sooner or later.

I wanted as mine your mane of hair.
And of all my country's gifts
I chose but one: your savage heart.

8 Sonnet XII

Plena mujer, manzana carnal, luna caliente,
espeso aroma de algas, lodo y luz machacados,
qué oscura claridad se abre entre tus columnas?
Qué antigua noche el hombre toca con sus
sentidos?

Full woman, fleshly apple, hot moon,
dense odor of seaweed, crushed mud and light,
what dark clarity opens between your columns?
What primal night does man touch with his
senses?

Ay, amar es un viaje con agua y con estrellas,
con aire ahogado y bruscas tempestades de
harina:
amar es un combate de relámpagos y dos
cuerpos por una sola miel derrotados.

Beso a beso recorro tu pequeño infinito, tus
márgenes, tus ríos, tus pueblos diminutos,
y el fuego genital transformado en delicia

corre por los delgados caminos de la sangre
hasta precipitarse como un clavel nocturno,
hasta ser y no ser sino un rayo en la sombra.

9 Sonnet LII

Cantas y a sol y a cielo con tu canto
Tu voz desgrana el cereal del día,
Hablan los pinos con su lengua verde:
Trinan todas las aves del invierno.

El mar llena sus sótanos de pasos,
De campanas, cadenas y gemidos,
Tintinean metales y utensilios,
Suenan las ruedas de la caravana.

Pero sólo tu voz escucho y sube
Tu voz con vuelo y precisión de flecha,
Baja tu voz con gravedad de lluvia,

Ah, love is a journey with water and with
stars, with sultry air and sudden tempests of
flour: love is a battle of lightning bolts and two
bodies
vanquished by one sole honeyed weapon.

Kiss by kiss I move across your little
infinity, your borders, your rivers, your tiny
villages, and the genital fire transformed into
deliciousness

runs over the blood's narrow paths,
until it cascades down like a night carnation,
until it is and is nothing but a flash in the dark.

You sing and to sun and to sky with your song
you thresh the day's grain,
the pines speak with your green tongue:
all the birds of winter chirp and warble.

The sea fills its cellar depths with footsteps,
with bells, chains, and groans,
metals and utensils rattle,
the wheels of the caravan sound.

But I listen to your voice alone and your voice
rises with an arrow's flight and precise trajectory,
your voice falls with the gravity of rain,

Tu voz esparce altísimas espadas,
Vuelve tu voz cargada de violetas
Y luego me acompaña por el cielo

your voice shatters the highest swords,
your voice returns laden with violets
and then it escorts me across the sky.

10 Sonnet LXIX

Tal vez no ser es ser sin que tú seas,
sin que vayas cortando el mediodía
como una flor azul, sin que camines
más tarde por la niebla y los ladrillos,

Perhaps not being is being without you being
there,
without you when you go cutting the midday
like a blue flower, without you when later you
walk
through the fog and the stones,

sin esa luz que llevas en la mano
que tal vez otros no verán dorada,
que tal vez nadie supo que crecía
como el origen rojo de la rosa,

without the light that you carry in your hand
that perhaps others will not see golden,
that perhaps nobody knew was growing
like the red origins of the rose,

sin que seas, en fin, sin que vinieras
brusca, incitante, a conocer mi vida,
ráfaga de rosas, trigo del viento,

without you being there, in the end, without
you ever getting,
suddenly, incitingly, to know my life,
a rosebush's gust, the wind's wheat,

y desde entonces soy porque tú eres,
y desde entonces eres, soy y somos,
y por amor seré, serás, seremos

and since then I am because you are,
and since then you are, I am, and we are,
and through love I will be, you will be,
we will be.

11 Sonnet LXXXII

Amor mío, al cerrar esta puerta nocturna
te pido, amor, un viaje por oscuro recinto:
cierra tus sueños, entra con tu cielo en mis ojos,
extiéndete en mi sangre
como en un ancho río.

Adiós, adiós, cruel claridad que fue cayendo
en el saco de cada día del pasado,
adiós a cada rayo de reloj o naranja,
salud oh sombra, intermitente compañera!

En esta nave o agua o muerte o nueva vida,
una vez más unidos, dormidos, resurrectos,
somos el matrimonio de la noche en la sangre.

No sé quién vive o muere,
quién reposa o despierta,
pero es tu corazón el que reparte
en mi pecho los dones de la aurora.

My love, on closing this night door,
I ask you, love, for a journey through a dark
enclosure:
close your dreams, enter with your sky in my
eyes,
stretch out in my blood as if in a broad river.

Farewell, farewell, cruel clarity that went
falling
into the sack of every day of the past,
farewell to every flash of clock or orange fruit,
greetings, oh shadow, intermittent companion!

In this ship or water or death or new life,
yet one more time united, slumbering, risen
from the dead,
we are the matrimony of the night in the
blood.

I don't know who lives or dies, who sleeps or
wakes,
but your heart is what imparts to me
here inside me the gifts of the dawn.

(By request of the Neruda Foundation the
English translation is descriptive by nature and
does not aim to reproduce the poetry of the
original texts. English translation: Susan Marie
Praeder)

Publisher: Associated Music Publishers Inc

Recordings: Helsinki Music Centre, Finland,
XII/2019 (Songs of Love and Sorrow – live recording)

Executive Producer: Reijo Kiilunen

Recording Producer: Laura Heikinheimo

Recording Engineers: Jari Rantakaulio (Yle); Enno Mäemets

Final Mix and Mastering: Enno Mäemets, Editroom Oy, Helsinki

© & © 2020 Ondine Oy, Helsinki

Booklet Editor: Joel Valkila

Cover: Shutterstock

Photo of composer: Rinchen Lhamo

Artist Photos: Heikki Tuuli (Gerald Finley & Anssi Karttunen); Veikko Kähkönen (Hannu Lintu)

This recording was produced with support from the Finnish Music Foundation (MES)

ALSO AVAILABLE

ODE 1309-2

ODE 1281-5

For more information please visit www.ondine.net

HANNU LINTU

ODE 1356-2

PETER LIEBERSON (1946–2011)

- 1–6 **The Six Realms** (2000) 22:45
ANSSI KARTTUNEN, cello
- 7–11 **Songs of Love and Sorrow** (2010) Live recording 25:59
World premiere recording
GERALD FINLEY, bass-baritone

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
HANNU LINTU, conductor

**[49:07] • English notes and sung text enclosed •
Esittelytekstit suomeksi**

ODE 1356-2

© & © 2020 Ondine Oy, Helsinki
Manufactured in Germany. Unauthorised copying, hiring, lending,
public performance and broadcasting of this recording is prohibited.

www.geraldfinley.com • www.karttunen.org
www.yle.fi/rso • www.hannulintu.fi